

Valtiosihteeri Risto Volasen puhe J. V. Snellmanin patsaalla Helsingissä

Arvoisa eduskunnan puhemies, Hyvä juhlayleisö,

Päivälleen kaksisataa vuotta sitten Johan Vilhelm Snellman syntyi Patience-fregatissa Tukholman satamassa äitinsä Marian ja laivankapteeni-isänsä Christianin toisena lapsena.

Johan Vilhelmin syntyessä Euroopassa riehuivat Rankan vallankumouksen jälkeiset sodat. Pian seurasivat Napoleonin ja Aleksanteri I:n Tilsitin sopimus, Suomen sota, Porvoon valtiopäivät, Haminan rauha sekä Suomen irtautuminen Ruotsista ja autonomian aika Venäjän yhteydessä.

Johan Vilhelmin lähestyessä kouluikää, Snellmanit muuttivat Tukholmasta takaisin kotimaahan. Tuon ajan Kokkolassa oli tarjolla hyvä kirjasto ja nuoresta Johan Vilhelmistä tuli intohimoinen lukija. Kymmenen vuoden ikäisenä hän pääsi Oulun triviaalikouluun. Kuusitoistavuotiaana hän kirjoittautui Turun akatemiaan, joka pian muutti tänne uuteen pääkaupunkiin Helsinkiin.

Tuolloiset elinolot täällä Suomessa olivat lähellä nykyisiä kehitysmaita. Metsiä poltettiin viljelysmaan saamiseksi ja ravitsemiseksi tuhkalla. Katovuosina jopa kymmenet tuhannet saattoivat kuolla nälkään.

Tässä missä nyt seisomme, oli metsäistä kalliota ja vieressä oli muutaman tuhannen asukkaan Helsingin pieni kirkko ja tuulimylly. Johan Vilhelm Snellmanin matka Tukholman satamasta tämän päivän juhlinnan kohteeksi tällä paikalla on samalla ollut suomalaisten matka syrjäisestä rajamaasta nykyaikaiseksi kansakunnaksi.

Snellman näki suomalaisten kansallisen heräämisen ja nousun osaksi koko ihmiskunnan sivistysprosessia. Sivistys ei ollut Snellmanille pelkästään tietoa vaan myös ihmisen alati lisääntyvää kykyä soveltaa tietoa sekä kykyä elää hyvä elämä isänmaata rakentaen ja ihmiskuntaa edistäen.

Sivistysaatteen pohjalta Snellman ja hänen sukupolvensa herättivät, innostivat ja organisoivat kaikilla elämänoilla. Suomen kieli nostettiin ja Suomen markka perustettiin. Poliittinen elämä elvytettiin, rautatiet rakennettiin, kunnallinen toiminta uudistettiin, suomenkieliset koulut perustettiin, elinkeinovapaus toteutettiin ja talouden nykyaikaistaminen ja teollistaminen aloitettiin. Kun J.V. Snellman kuoli 125 vuotta sitten, Suomi oli itsenäisyyteen johtavalla tiellä, jolta sitä ei voitu enää estää tai kääntää pois.

Snellmanin aate antoi voimaa taistella vapauden puolesta, mutta se on vaikuttanut myös suoraan tähän päivään. Kun maailmalla nyt kiitetään suomalaista koulua tai osaamiseen perustuvaa kilpailukykyä, on taustalla epäilemättä meidän perinteessämme oleva luottamus sivistykseen.

Bästa åhörare,

I dag är Finland medlem i Europeiska unionen och vi lever i globaliseringens tid. Två hundra år är en kort tid i mänsklighetens och i en nations historia. I vårt lands historia har denna tid dock visat sig vara tillräcklig för att också ett litet folk med bildningens kraft skall kunna bygga upp ett modernt, demokratiskt samhälle, klara av de svåraste utmaningar i historien och göra en insats till förmån för den allmänmänskliga utvecklingen.

Hyvät kuulijat,

Tänään olemme Euroopan Unionin jäsen ja elämme globalisaation aikaa. Kaksisataa vuotta on lyhyt aika ihmiskunnan tai kansakunnan historiassa. Meidän maamme historiassa se aika on kuitenkin osoittanut, että sivistyksen voimalla pienikin kansa voi rakentaa nykyaikaisen, demokraattisen yhteiskunnan, se voi selvitä vaikeimmistakin historian haasteista ja se voi antaa oman panoksensa yleisinhimillisen kehityksen hyväksi.

Tällaiseen sivistysaatteeseen perustuvasta kansallisesta heräämisestä ja noususta me suomalaiset tänään muistamme, kiitämme ja kunnioitamme Johan Vilhelm Snellmania.